

Projekt z dnia 4 lutego 2019 r.

Etap: uzgodnienia, opiniowanie i konsultacje publiczne

U S T A W A

z dnia <data wydania aktu> r.

o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw^{1) 2)}

Art. 1. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1109, 1669 i 2399) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) dokument „zgoda na pobyt tolerowany” – dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany w rozumieniu art. 273 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;”;

b) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) kraj pochodzenia – państwo, którego obywatelem jest cudzoziemiec, a w przypadku cudzoziemca, którego obywatelstwa nie da się ustalić lub który nie posiada obywatelstwa żadnego państwa – państwo jego poprzedniego miejsca zwykłego pobytu;”;

2) w art. 7:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pisma w sprawach określonych w ustawie mogą być przekazywane z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2019 r. poz. 123) lub faksu, i doręczane w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu.”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

---

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji uzupełnienia wdrożenia:

1) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 60);

2) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 96).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej oraz ustawę z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

„3. Termin na złożenie pisma w sprawach uregulowanych w ustawie przez cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców uważa się za zachowany, jeżeli pismo zostało złożone w administracji tego ośrodka lub aresztu przed upływem terminu.”;

3) w art. 38:

a) w ust. 2 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) państwo niebędące państwem członkowskim znajdujące się na liście bezpiecznych krajów trzecich określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 39a jest uważane za bezpieczny kraj trzeci w odniesieniu do wnioskodawcy.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Państwo niebędące państwem członkowskim znajdujące się na liście bezpiecznych krajów trzecich jest uważane za bezpieczny kraj trzeci w odniesieniu do wnioskodawcy, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że cudzoziemiec będzie mógł bezpiecznie i legalnie przemieścić się na jego terytorium i tam zamieszkać oraz gdy w tym państwie:

- 1) życie i wolność wnioskodawcy nie są zagrożone z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej;
- 2) nie zachodzi rzeczywiste ryzyko doznania przez niego poważnej krzywdy;
- 3) jest przestrzegana zasada, o której mowa w art. 33 Konwencji Genewskiej;
- 4) jest przestrzegany zakaz wydalania, gdy jest ono sprzeczne z prawem do wolności od tortur oraz okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania;
- 5) istnieje możliwość ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy i, jeżeli status taki zostanie przyznany, uzyskania ochrony zgodnie z Konwencją Genewską.”,

c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Organ, który wydał decyzję ostateczną o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za wniosek niedopuszczalny na podstawie ust. 2 pkt 5, wydaje wnioskodawcy i osobom, w imieniu których wnioskodawca występuje, z urzędu, zaświadczenie dla państwa uważanego za bezpieczny kraj trzeci w odniesieniu do tego wnioskodawcy informujące w języku tego państwa, że

wniosek cudzoziemca o udzielenie mu ochrony międzynarodowej został uznany za wniosek niedopuszczalny.”;

4) w art. 39:

a) w ust. 1:

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) złożył wniosek jedynie w celu opóźnienia lub zakłócenia wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub decyzji kończącej postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu wszczęte przed złożeniem wniosku w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej;”;

– w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6–9 w brzmieniu:

„6) pochodzi z bezpiecznego kraju pochodzenia znajdującego się na liście bezpiecznych krajów pochodzenia określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 39a;

7) zniszczył dokument tożsamości lub dokument podróży lub pozbył się ich, jeżeli te dokumenty pomogłyby w ustaleniu jego tożsamości lub obywatelstwa;

8) wjechał nielegalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przedłużył nielegalnie swój pobyt na tym terytorium oraz bez ważnego powodu nie zadeklarował zamiaru złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej albo nie złożył wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w najkrótszym możliwym terminie, zważywszy na okoliczności wjazdu;

9) odmawia wywiązania się z obowiązku poddania się pobraniu odcisków linii papilarnych przewidzianego w rozporządzeniu 603/2013.”;

b) w ust. 2:

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) załatwienie sprawy dotyczącej udzielenia ochrony międzynarodowej następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej;”;

- uchyla się pkt 4,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Trybu przyspieszonego nie stosuje się, jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 1, ujawnią się po upływie 90 dni od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.”,

d) po ust. 3 dodaje się ust. 4–6 w brzmieniu:

„4. Państwo niebędące państwem członkowskim znajdujące się na liście bezpiecznych krajów pochodzenia jest uważane w odniesieniu do wnioskodawcy za bezpieczny kraj pochodzenia, jeżeli posiada on obywatelstwo tego państwa albo nie posiadając obywatelstwa żadnego państwa miał w tym państwie miejsce zwykłego pobytu i nie podał żadnych poważnych podstaw do nieuznawania tego państwa za bezpieczny kraj pochodzenia, odnoszących się do jego szczególnej sytuacji oraz do udzielenia mu ochrony międzynarodowej.

5. W razie stwierdzenia, że wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w ust. 1, Szef Urzędu wydaje postanowienie o rozpatrzeniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w trybie przyspieszonym.

6. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 5, zażalenie nie przysługuje.”;

5) po art. 39 dodaje się art. 39a i art. 39b w brzmieniu:

„Art. 39a. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, na okres dwóch lat, listę bezpiecznych krajów pochodzenia oraz listę bezpiecznych krajów trzecich, które stosuje się w postępowaniu o udzielenie ochrony międzynarodowej, biorąc pod uwagę zróżnicowane źródła informacji, w tym pochodzące z innych państw członkowskich, Europejskiego Urzędu Wsparcia w Dziedzinie Azylu, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców, Rady Europy i innych organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną praw człowieka i działających na rzecz uchodźców i migrantów i uwzględniając:

1) konieczność zapewnienia bezpieczeństwa cudzoziemcom ubiegającym się o udzielenie ochrony międzynarodowej;

2) przepisy ustawowe i wykonawcze obowiązujące w tym kraju oraz sposób ich stosowania w zakresie:

a) rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania czynów stanowiących prześladowania w rozumieniu art. 13, lub poważną krzywdę oraz ścigania i karania za takie czyny i zapewnienia osobom prześladowanym lub doznającym poważnej krzywdy dostęp do takiej ochrony, w tym możliwość złożenia środka zaskarżenia,

b) stosowania tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub kar, zagrożenia poprzez powszechne stosowanie przemocy wobec ludności cywilnej w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego;

3) przestrzeganie zasady ochrony przed wydaleniem lub zawróceniem, o którym mowa w art. 33 Konwencji Genewskiej, oraz praw człowieka i wolności ustanowionych w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. lub Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych otwartym do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. poz. 167) lub Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1984 r. (Dz. U. z 1989 r. poz. 378);

4) występowanie w danym państwie warunków, o których mowa w art. 38 ust. 3a pkt 4 i 5.

Art. 39b. 1. Szef Urzędu ustala, w drodze postanowienia, na które nie przysługuje zażalenie, czy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej rozpatruje się w trybie granicznym.

2. Wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej rozpatruje się w trybie granicznym, w przypadku, gdy wnioskodawca, który złożył wniosek w przejściu granicznym, nie spełniając warunków wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium:

- 1) podał inne przyczyny złożenia wniosku niż obawa przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej lub ryzyko doznania poważnej krzywdy albo nie podał żadnych informacji o okolicznościach związanych z obawą przed prześladowaniem lub ryzykiem doznania poważnej krzywdy;
- 2) wprowadził organ rozpatrujący wniosek w błąd przez zatajenie informacji lub dokumentów albo przedstawienie fałszywych informacji lub dokumentów dotyczących jego tożsamości lub obywatelstwa o istotnym znaczeniu dla nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej;
- 3) przedstawił wyraźnie niespójne, sprzeczne lub nieprawdopodobne wyjaśnienia na potwierdzenie faktu prześladowania lub ryzyka doznania poważnej krzywdy, które są sprzeczne ze sprawdzonymi informacjami dotyczącymi kraju pochodzenia;

- 4) pochodzi z bezpiecznego kraju pochodzenia lub państwo niebędące państwem członkowskim jest uważane za bezpieczny kraj trzeci w odniesieniu do wnioskodawcy;
- 5) złożył kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej i nie zaistniały ani nie zostały przedstawione przez wnioskodawcę żadne nowe dowody ani okoliczności faktyczne lub prawne, znacząco zwiększające prawdopodobieństwo udzielenia ochrony międzynarodowej;
- 6) stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego lub był z tego powodu w przeszłości wydalony z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zobowiązany do powrotu;
- 7) zniszczył dokument tożsamości lub dokument podróży lub pozbył się ich, jeżeli te dokumenty pomogłyby w ustaleniu jego tożsamości lub obywatelstwa;
- 8) odmawia wywiązania się z obowiązku poddania się pobraniu odcisków linii papilarnych przewidzianego w rozporządzeniu 603/2013.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, trybu granicznego wobec wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje nie stosuje się, gdy:

- 1) umieszczenie w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla ich życia lub zdrowia;
- 2) ich stan psychofizyczny może uzasadniać domniemanie, że byli ofiarą tortur, lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania;
- 3) są małoletnimi bez opieki lub osobami niepełnosprawnymi.

4. W postępowaniu prowadzonym w trybie granicznym stosuje się przepisy niniejszego rozdziału, z tym że:

- 1) załatwienie sprawy dotyczącej udzielenia ochrony międzynarodowej następuje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 20 dni od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej;
- 2) w decyzji kończącej postępowanie wskazuje się, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej był rozpatrywany w trybie granicznym;
- 3) decyzja Szefa Urzędu w przedmiocie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej rozpatrywanego w trybie granicznym jest ostateczna;
- 4) skargę do sądu administracyjnego na decyzję kończącą postępowanie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji;

- 5) w razie wniesienia skargi do sądu administracyjnego na decyzję Szefa Urzędu, na mocy której cudzoziemiec jest zobowiązany do powrotu, Szef Urzędu może wstrzymać, na wniosek cudzoziemca, wykonanie tej decyzji, gdy cudzoziemiec uprawdopodobni, że zachodzi niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków;
  - 6) w przypadku gdy cudzoziemiec wraz z wniesieniem do sądu administracyjnego skargi na decyzję Szefa Urzędu w sprawie o udzielenie ochrony międzynarodowej złożył wniosek o wstrzymanie wykonania wcześniej wydanej decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, Szef Urzędu może wstrzymać wykonanie tej decyzji, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w pkt 5.
5. Postanowienie o rozpatrywaniu wniosku w trybie granicznym wygasa z mocy prawa w przypadku:
- 1) niezakończenia sprawy w terminie 28 dni – z dniem upływu tego terminu;
  - 2) ujawnienia się po wydaniu postanowienia okoliczności, o których mowa w ust. 3 – z dniem powzięcia przez organ informacji o ich ujawnieniu się.”;
- 6) w art. 40:
- a) w ust. 2 pkt 1–3 otrzymują brzmienie:
    - „1) nie stawił się w ośrodku recepcyjnym bez usprawiedliwionej przyczyny w terminie jednego dnia od dnia złożenia wniosku, a we wniosku nie wskazał innego adresu, pod którym będzie przebywał;
    - 2) nie stawił się w ośrodku recepcyjnym bez usprawiedliwionej przyczyny w terminie jednego dnia od dnia zwolnienia ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców, w przypadku gdy Szef Urzędu na podstawie art. 89c nie nakazał mu przebywania w określonym miejscu lub określonej miejscowości i wnioskodawca nie wskazał we wniosku innego adresu, pod którym będzie przebywał;
    - 3) opuścił ośrodek i nie powrócił do niego przez okres dłuższy niż 2 dni bez usprawiedliwionej przyczyny;”;
  - b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Decyzję o umorzeniu postępowania wydaną ze względu na okoliczności, o których mowa w ust. 2 pkt 1–5, pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że w sprawie został ustanowiony pełnomocnik.”;

7) po art. 43 dodaje się art. 43a w brzmieniu:

„Art. 43a. W toku postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej funkcjonariusze Straży Granicznej mogą wykonywać czynności, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach. Przepisu art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.”;

8) w art. 44:

a) w ust. 1 i 5 wyrazy „organ prowadzący postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej” zastępuje się wyrazami „Szef Urzędu”,

b) w ust. 3 i 4 wyrazy „organ prowadzący postępowanie” zastępuje się wyrazami „Szef Urzędu”,

c) w ust. 5 wyrazy „organ prowadzący postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej” zastępuje się wyrazami „Szef Urzędu”;

9) w art. 45:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przed wydaniem decyzji o nadaniu cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzieleniu mu ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo zgody na pobyt tolerowany organ prowadzący postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej zwraca się do komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby – także do innych organów, o przekazanie informacji, czy wobec wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, zachodzą okoliczności, o których mowa w:

1) art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2, lub

2) art. 20 ust. 1 pkt 2, ust. 2 lub 3, lub

3) art. 349 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

4) art. 352 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organ prowadzący postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej przekazuje komendantowi oddziału Straży Granicznej, komendantowi wojewódzkiemu Policji oraz Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego informacje o miejscu pobytu cudzoziemca.”;

10) w art. 47 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej odmawia się wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej i wyjdą na jaw okoliczności, o których mowa w art. 348 pkt 1, 2 lub 3 lit. a-c ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, orzeka się o udzieleniu wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, zgody na pobyt ze względów humanitarnych, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 349 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

1b. W przypadku, o którym mowa w art. 351 pkt 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, w decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt ze względów humanitarnych wydanej wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje orzeka się o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany.”;

11) po art. 51 dodaje się art. 51a–51n w brzmieniu:

„Art. 51a. 1. W decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych wydanej wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje oraz w decyzji o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, orzeka się o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen oraz określa się okres tego zakazu.

2. Nie orzeka się o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen, w przypadku gdy:

- 1) wobec wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, została wydana wcześniej decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, która nie została wykonana, lub
- 2) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, posiada zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, zgodę na pobyt tolerowany, prawo pobytu lub prawo stałego pobytu zgodnie z ustawą z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium

- Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 900 oraz z 2018 r. poz. 650), lub
- 3) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, lub
  - 4) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen lub wizy krajowej, lub
  - 5) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 2018/1806 z dnia 14 listopada 2018 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. U. UE L 303 z 2018.11.28, str. 39); lub
  - 6) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
  - 7) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, są tymczasowo aresztowani, odbywają karę pozbawienia wolności lub stosuje się wobec nich środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
  - 8) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, posiada zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu, udzielone

przez inne państwo stosujące dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 98, z późn. zm.³⁾), i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że cudzoziemiec nie udał się niezwłocznie na terytorium tego państwa po pouczeniu go o obowiązku wyjazdu na terytorium tego państwa, o którym mowa w art. 314 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

- 9) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, jest przekazywany do państwa trzeciego na wniosek organów tego państwa o wydanie osoby ściganej, w celu przeprowadzenia przeciw niemu na terytorium tego państwa postępowania karnego lub wykonania orzeczonej kary albo środka zabezpieczającego, lub
- 10) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, jest przekazywany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej jako osoba ścigana europejskim nakazem aresztowania w celu przeprowadzenia przeciw niemu na terytorium tego państwa postępowania karnego lub wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności.

3. W decyzjach, o których mowa w ust. 1, określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 8 do 30 dni, liczony od dnia doręczenia decyzji.

4. W decyzjach, o których mowa w ust. 1, nie określa się terminu dobrowolnego powrotu, gdy:

- 1) istnieje prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca, lub
- 2) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

5. Oceniając prawdopodobieństwo ucieczki, bierze się pod uwagę, w szczególności, czy cudzoziemiec:

- 1) zadeklarował niepodporządkowanie się obowiązkom wynikającym z otrzymania decyzji, o której mowa w ust. 1, lub
- 2) nie dysponuje dokumentami poświadczającymi jego tożsamość, lub

---

³⁾ Zmiany wymienionej dyrektywy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 31.

3) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, lub
4) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub do Systemu Informacyjnego Schengen do celów odmowy wjazdu, lub

5) przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców albo zastosowano wobec niego środki, o których mowa w art. 88 ust. 1, w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej w trybie granicznym.

6. W decyzjach, o których mowa w ust. 1, wydanych bez określenia terminu dobrowolnego powrotu wskazuje się państwo, do którego cudzoziemiec powraca.

7. W przypadku gdy cudzoziemiec przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa w okresie po wydaniu decyzji, o której mowa w ust. 1, a przed upływem terminu dobrowolnego powrotu, termin dobrowolnego powrotu, o którym mowa w ust. 3, wygasa z mocy prawa.

8. W decyzji, o której mowa w ust. 1, orzeka się o zakazie ponownego wjazdu tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku gdy jest ona wydawana cudzoziemcowi:

1) posiadającemu ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub

2) o którym mowa w art. 315 ust. 8 lub 9 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

9. Odwołanie od decyzji, o której mowa w ust. 1, wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji.”.

Art. 51b. 1. W decyzjach, o których mowa w art. 51a ust. 1, można określić dłuższy termin dobrowolnego powrotu niż określony w art. 51a ust. 3, jeżeli cudzoziemiec jest obowiązany do osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej lub jego obecności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga interes Rzeczypospolitej Polskiej lub wyjątkowa sytuacja osobista cudzoziemca wynikająca w szczególności z długości pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z więzi o charakterze rodzinnym i społecznym łączących

cudzoziemca lub z potrzeby kontynuowania nauki przez małoletnie dziecko cudzoziemca.

2. Szef Urzędu, może jednorazowo przedłużyć na wniosek cudzoziemca termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, z powodu okoliczności, o których mowa w ust. 1, także po jej wydaniu.

3. Termin dobrowolnego powrotu, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie może być dłuższy niż 1 rok.

Art. 51c. 1. W decyzji, o której mowa w art. 51b ust. 1 i 2, można do czasu dobrowolnego powrotu zobowiązać cudzoziemca do:

- 1) zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu Straży Granicznej wskazanego w decyzji – do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót;
- 2) wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w wysokości określonej w decyzji, nie niższej niż dwukrotność minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;
- 3) zamieszkiwania w wyznaczonym w decyzji miejscu – do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, można orzec o zastosowaniu więcej niż jednego spośród środków, o których mowa w ust. 1.

3. Do zabezpieczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się przepisy ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. poz. 1537 oraz z 2009 r. poz. 1241), z tym że termin do odbioru depozytu wynosi rok od dnia doręczenia cudzoziemcowi wezwania do odbioru albo dnia dokonania wezwania, o którym mowa w art. 6 ust. 5 tej ustawy.

4. Cudzoziemiec dokonuje wpłaty zabezpieczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, na rachunek bankowy jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, wskazany w decyzji, o której mowa w art. 51b ust. 1 i 2.

5. Organ Straży Granicznej dokonuje zwrotu zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w terminie 3 dni od dnia okazania przez cudzoziemca biletu na podróż powrotną lub innego dowodu, z którego wynika zaplanowana podróż powrotna.

6. Od kwoty podlegającej zwrotowi nie nalicza się odsetek ustawowych.

7. Zabezpieczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przechowuje się do czasu okazania przez cudzoziemca biletu na podróż powrotną lub innego dowodu, z którego wynika zaplanowana podróż powrotna.

8. Cudzoziemcowi nie wolno zmieniać miejsca zamieszkania wyznaczonego w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu bez zmiany tej decyzji.

9. W przypadku ucieczki cudzoziemca, w szczególności gdy opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub nie wywiązuje się z obowiązków wynikających z postanowienia o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 1, zabezpieczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ulega przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa. O przypadku zabezpieczenia orzeka sąd.

10. W przypadku gdy w decyzji, o której mowa w art. 51b ust. 1 i 2, cudzoziemiec został zobowiązany do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu Straży Granicznej, wpłaty zabezpieczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, lub zamieszkiwania w wyznaczonym w decyzji miejscu, Szef Urzędu informuje o tym organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

Art. 51d. 1. Zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen w przypadku, gdy w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, został określony termin dobrowolnego powrotu, orzeka się na następujące okresy:

- 1) 6 miesięcy, jeżeli postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej nie było prowadzone w trybie przyspieszonym;
- 2) 1 rok, jeżeli postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej było prowadzone w trybie przyspieszonym.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, orzeka się jednocześnie o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen na okres 3 lat na wypadek, jeżeli cudzoziemiec w terminie określonym w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, nie opuści terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przekroczy lub będzie usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa.

3. Zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen w przypadku, gdy w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, nie został określony termin dobrowolnego powrotu orzeka się na następujące okresy:

- 1) od 1 roku do 3 lat – w przypadku, o którym mowa w art. 51a ust. 4 pkt 1;

2) 5 lat – w przypadku, o którym mowa w art. 51a ust. 4 pkt 2.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, orzeka się o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 51e. 1. Szef Urzędu, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, może cofnąć zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen, jeżeli cudzoziemiec wykaże, że:

- 1) wykonał obowiązki wynikające z decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, lub
- 2) jego ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen ma nastąpić ze względu na uzasadnione okoliczności, zwłaszcza ze względów humanitarnych, lub
- 3) została mu przyznana pomoc w dobrowolnym powrocie, o której mowa w art. 334 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

2. W postępowaniu w sprawie cofnięcia zakazu, o którym mowa w art. 51a ust. 1, bierze się pod uwagę w szczególności okoliczności, ze względu na które ma nastąpić ponowny wjazd cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen.

3. Zakazu ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen nie cofa się, gdy:

- 1) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 2) cudzoziemiec nie uiścił należności z tytułu kosztów związanych z wykonaniem zobowiązania cudzoziemca do powrotu, orzeczonego w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, które był obowiązany ponieść, lub
- 3) został on orzeczony po tym, jak została cudzoziemcowi wydana decyzja o cofnięciu zakazu ponownego wjazdu i od wydania tej decyzji nie upłynęły 2 lata, lub
- 4) nie upłynęła jeszcze co najmniej połowa okresu, na jaki został orzeczony.

4. Przepisów ust. 3 pkt 3 i 4 nie stosuje się, jeżeli wjazd cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ma nastąpić ze względów humanitarnych.

5. Przepisu ust. 3 pkt 4 nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1.

Art. 51f. 1. Koszty związane z wykonaniem zobowiązania cudzoziemca do powrotu orzeczonego w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, ustala się, w przypadku gdy decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu.

2. Koszty, o których mowa w ust. 1, ponosi cudzoziemiec.

3. Koszty, o których mowa w ust. 1, ustala się, gdy decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub decyzja o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny stała się ostateczna, a w przypadku wydania takiej decyzji przez organ wyższego stopnia, gdy decyzja ostateczna została cudzoziemcowi doręczona, chyba że podlega ona natychmiastowemu wykonaniu.

4. Kosztów, o których mowa w ust. 1, nie ustala się w przypadku gdy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej był rozpatrywany w trybie granicznym.

5. Komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy w sprawie przymusowego wykonania decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, a w przypadku gdy cudzoziemiec przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców – organ Straży Granicznej, któremu podlega ten ośrodek lub areszt, ustala, w drodze decyzji, wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

6. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w ust. 1, przedawniają się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja o ustaleniu wysokości kosztów stała się ostateczna.

7. Do kosztów, o których mowa w ust. 1, zalicza się koszty:

- 1) pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;
- 2) pobytu cudzoziemca w pomieszczeniu przeznaczonym dla osób zatrzymanych;
- 3) badania lekarskiego cudzoziemca;
- 4) pomocy udzielonej cudzoziemcowi przez inne państwo członkowskie w związku z przeprowadzeniem tranzytu drogą powietrzną przez jego terytorium;
- 5) zapewnienia cudzoziemcowi opieki medycznej i psychologicznej podczas pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;

- 6) doprowadzenia cudzoziemca do pomieszczenia przeznaczonego dla osób zatrzymanych, strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców lub do organu Straży Granicznej, sądu, prokuratury, jednostki Policji, Szefa Urzędu, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub podmiotów leczniczych;
- 7) czynności, o których mowa w art. 325 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 8) doprowadzenia cudzoziemca do granicy lub portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

8. Koszty, o których mowa w ust. 1, oblicza się zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 339 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

9. Organ, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w ust. 1, może zmienić tę decyzję, jeżeli koszty te uległy zmianie po wydaniu decyzji. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

10. Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach o ustalenie wysokości kosztów, o których mowa w ust. 1, lub w sprawach zmiany decyzji o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w ust. 1, jest Komendant Główny Straży Granicznej.

11. Odwołanie od decyzji w sprawach o ustalenie wysokości kosztów, o których mowa w ust. 1 i 9, wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji.

Art. 51g. 1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018 r. poz. 1314, z późn. zm.⁴⁾).

2. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte bez uprzedniego doręczenia upomnienia.

3. Organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, nie wystawia tytułu wykonawczego, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że:

- 1) egzekucja byłaby bezskuteczna;

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1356, 1499, 1629, 2192, 2193 i 2432.

2) w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyskuje się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tych kosztów, w szczególności gdy cudzoziemiec nie posiada majątku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, wystawia niezwłocznie tytuł wykonawczy, jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 3, uległy zmianie.

Art. 51h. 1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, mogą być potrącane ze środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, chyba że koszty potrącenia przewyższałyby uzyskaną w ten sposób kwotę.

2. Komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, o którym mowa w ust. 1, ustala, w terminie 14 dni od dnia przyjęcia cudzoziemca do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, ryczałt na pokrycie należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1.

3. Ryczałt stanowi przybliżoną wysokość kosztów ustalanych w drodze decyzji, o której mowa w art. 51f ust. 5. Ryczałt ustala się z uwzględnieniem wysokości zryczałtowanych dziennych kosztów pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 339 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, oraz okresu pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wskazanego w postanowieniu o umieszczeniu cudzoziemca w takim ośrodku lub areszcie.

4. W przypadku przeniesienia cudzoziemca do innego strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, ryczałtu nie ustala się ponownie.

5. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 2, zawiadamia pisemnie cudzoziemca o ustaleniu ryczałtu na pokrycie należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, lub o zmianie wysokości tego ryczałtu.

6. Wysokość ryczałtu może ulec zmianie, w szczególności jeżeli pobyt cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców został przedłużony.

7. Cudzoziemcowi pozostawia się środki pieniężne, o których mowa w ust. 1, w kwocie nie niższej niż 600 zł dla każdego członka rodziny umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców na zaspokojenie bieżących potrzeb podczas pobytu w tym ośrodku lub w tym areszcie.

8. W przypadku przedłużenia pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców kwotę, o której mowa w ust. 7, można powiększyć o 100 zł na każdy dodatkowy miesiąc pobytu cudzoziemca i członków jego rodziny w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców, jeżeli jest to uzasadnione bieżącymi potrzebami cudzoziemca.

9. Środki pieniężne cudzoziemca, o których mowa w ust. 1, w kwocie do wysokości ustalonego ryczałtu, są przechowywane i nie podlegają zwrotowi do czasu wydania decyzji o ustaleniu wysokości kosztów, o której mowa w art. 51f ust. 5, lub dokonania potrącenia, o którym mowa w art. 51i ust. 2.

Art. 51i. 1. Potrącenia należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, dokonuje organ Straży Granicznej, który wydał decyzję o ustaleniu wysokości tych kosztów.

2. Potrącenie należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. W przypadku zdeponowania środków pieniężnych cudzoziemca, o których mowa w art. 51h ust. 1, w walucie obcej, potrąceniu podlega kwota należności pieniężnych ustalona według średniego kursu tej waluty ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym dzień wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 2.

Art. 51j. 1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, mogą być również potrącane z zabezpieczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 2. Do potrącenia stosuje się przepis art. 51i.

2. Zabezpieczenie pieniężne w kwocie do wysokości kosztów ustalonych w decyzji, o której mowa w art. 51f ust. 5, nie podlega zwrotowi, jeżeli cudzoziemiec nie uiścił należności z tytułu tych kosztów do czasu wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Art. 51k. 1. Koszty, o których mowa w art. 51f ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej w przypadku:

- 1) nieuiszczenia należności z tytułu kosztów przez cudzoziemca do tego obowiązane;

2) braku możliwości potrącenia środków pieniężnych, o których mowa w art. 51h ust. 1;

3) braku możliwości ściągnięcia należności w postępowaniu egzekucyjnym.

2. Wpływy z uzyskanych należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 51f ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 51l. 1. W przypadku gdy cudzoziemiec nie opuścił dobrowolnie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu.

2. Poza przypadkiem, o którym mowa w ust. 1, przymusowe wykonanie decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, następuje, gdy:

1) w decyzji tej nie został określony termin dobrowolnego powrotu, lub

2) po wydaniu tej decyzji:

a) zaistniało prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca, lub

b) dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

3. Przymusowe wykonanie decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, polega na doprowadzeniu cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony. Do doprowadzenia cudzoziemca od granicy do portu lotniczego państwa, do którego zostaje doprowadzony, stosuje się przepisy załącznika do decyzji Rady 2004/573/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wspólnych lotów w celu wydalenia z terytorium dwóch lub więcej Państw Członkowskich, obywateli państw trzecich, którzy podlegają indywidualnemu nakazowi wydalenia (Dz. Urz. WE L 261 z 06.08.2004, str. 28).

4. Doprowadzenie cudzoziemca wykonuje:

1) do granicy – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca;

2) od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego następuje powrót – Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę.

5. Komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę, odnotowuje w rejestrze spraw dotyczących

zobowiązania cudzoziemca do powrotu datę opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 51m. Decyzja, o której mowa w art. 51a ust. 1, wygasa z mocy prawa w części dotyczącej zobowiązania cudzoziemca do powrotu i zakazu ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen, jeżeli cudzoziemiec:

- 1) posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej;
- 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 lub art. 187 pkt 6 lub 7 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 3) posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) otrzymał decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej i o przekazaniu do odpowiedzialnego państwa członkowskiego – w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 1.

Art. 51n. Do zobowiązania cudzoziemca do powrotu orzeczonego w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1, stosuje się odpowiednio przepis art. 330 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.”;

12) w art. 52:

a) w ust. 1 wyrazy „odmowie nadania statusu uchodźcy i udzielenia ochrony uzupełniającej” zastępuje się wyrazami „odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Szef Urzędu lub Rada do Spraw Uchodźców informuje Komendanta Głównego Straży Granicznej o wydaniu decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej i o przekazaniu cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013, podając dzień, w którym decyzja stała się ostateczna, a w przypadku wydania decyzji przez organ wyższego stopnia – dzień doręczenia cudzoziemcowi decyzji ostatecznej.”;

- 13) w art. 54 w ust. 2–5 użyte w różnej liczbie i przypadkach wyrazy „osoba upoważniona przez Szefa Urzędu” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadkach wyrazami „pracownik urzędu obsługującego Szefa Urzędu”;
- 14) w art. 54d w ust. 1 wyrazy „organ prowadzący postępowanie w sprawie pozbawienia cudzoziemca statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej” zastępuje się wyrazami „Szef Urzędu”;
- 15) po art. 54e dodaje się art. 54ea-54ec w brzmieniu:

„Art. 54ea. 1. Szef Urzędu jest organem właściwym do cofnięcia cudzoziemcowi udzielonej w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej:

- 1) zgody na pobyt ze względów humanitarnych, w przypadkach, o których mowa w art. 350 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach lub
- 2) zgody na pobyt tolerowany, w przypadkach, o których mowa w art. 353 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

2. Postępowanie w sprawie, o której mowa w ust. 1, wszczyna się z urzędu.

3. W przypadku gdy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie cofnięcia zgody na pobyt ze względów humanitarnych może złożyć komendant wojewódzki Policji lub Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Art. 54eb. Do decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany stosuje się odpowiednio przepisy art. 354 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, z tym że organem właściwym do przyjęcia pisemnego zawiadomienia, o którym mowa w art. 354 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, jest Szef Urzędu.

Art. 54ec. 1. Organem właściwym do cofnięcia cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany udzielonej w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej w przypadkach, o których mowa w art. 353 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, jest Szef Urzędu.

2. Do postępowania w sprawie, o której mowa w ust. 1, stosuje się art. 54ea ust. 2.”;

- 16) w art. 55 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Wnioskodawcy i małżonkowi, w imieniu którego wnioskodawca występuje, zatrzymanym na podstawie art. 87 ust. 1 pkt 6, zaświadczenie tożsamości wydaje się po zwolnieniu ich ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców.”;
- 17) w art. 55a w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) ust. 1 i 1a – jest ważne przez okres 90 dni;”;
- 18) w art. 55b:
- a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) ust. 1a – organ Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców;”;
- b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 1a, informuje Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefa Służby Wywiadu Wojskowego o wydaniu zaświadczenia tożsamości wnioskodawcy i małżonkowi, w imieniu którego wnioskodawca występuje. Informacja obejmuje dane, o których mowa w art. 56.”;
- 19) w art. 65 w ust. 5 wyrazy „organ prowadzący postępowanie” zastępuje się wyrazami „Szef Urzędu”;
- 20) w art. 70:
- a) w ust. 1 uchyla się pkt 1,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Wniosek cudzoziemca, o którym mowa w ust. 2, o udzielenie pomocy socjalnej i opieki medycznej pozostawia się bez rozpoznania.”;
- 21) w art. 74:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Pomoc socjalną i opiekę medyczną zapewnia się w okresie:
- 1) postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, począwszy od dnia zgłoszenia się cudzoziemca w ośrodku, z tym że w sytuacjach szczególnych, związanych z zagrożeniem życia lub zdrowia cudzoziemca, opieka medyczna przysługuje od dnia złożenia przez cudzoziemca wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej;

- 2) 2 miesięcy od dnia doręczenia decyzji ostatecznej o nadaniu statusu uchodźcy albo udzieleniu ochrony uzupełniającej;
  - 3) 14 dni od dnia doręczenia decyzji ostatecznej o umorzeniu postępowania w sprawie o udzielenie ochrony międzynarodowej;
  - 4) 30 dni od dnia doręczenia decyzji ostatecznej w sprawie o udzielenie ochrony międzynarodowej w pozostałych przypadkach, z zastrzeżeniem, że pomoc zapewnia się wyłącznie w okresie legalnego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polski.”,
- b) uchyla się ust. 2,
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Okres udzielania pomocy socjalnej i opieki medycznej ulega przedłużeniu do dnia, w którym cudzoziemiec powinien opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z:
- 1) wydaniem postanowienia o udzieleniu mu pomocy, o której mowa w art. 334 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, o ile cudzoziemiec powiadomił na piśmie Szefa Urzędu o złożeniu wniosku o udzielenie pomocy w dobrowolnym powrocie do Komendanta Głównego Straży Granicznej po wydaniu mu decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej;
  - 2) wydaniem postanowienia o udzieleniu mu pomocy, o której mowa w art. 70 ust. 1 pkt 2, jeżeli cudzoziemiec zawiadomił pisemnie Szefa Urzędu o złożeniu wniosku do Komendanta Głównego Straży Granicznej o udzielenie pomocy w przeniesieniu do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013.”;
- 22) uchyla się art. 75;
- 23) art. 75a otrzymuje brzmienie:
- „Art. 75a. 1. Przeniesienie cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 odbywa się w sposób zorganizowany przez Komendanta Głównego Straży Granicznej.

2. Pomoc związana z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 może być udzielona cudzoziemcowi, który otrzymał decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej i o przekazaniu do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 i który nie podlega przekazaniu w trybie art. 37 ust. 4.

3. Pomoc związana z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej obejmuje pokrycie:

- 1) kosztów podróży cudzoziemca;
- 2) opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem dokumentu podróży oraz niezbędnych wiz i zezwoleń;
- 3) kosztów wyżywienia w podróży;
- 4) kosztów opieki medycznej w podróży;
- 5) kosztów organizacji pomocy związanej z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 przez podmiot, o którym mowa w art. 334 ust. 8 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

4. Pomocy związanej z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 udziela się na wniosek cudzoziemca, złożony za pośrednictwem:

- 1) komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej;
- 2) Szefa Urzędu;
- 3) podmiotu, o którym mowa w art. 82c ust. 3.

5. Cudzoziemiec składa wniosek o udzielenie pomocy związanej z przeniesieniem do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 nie później niż przed upływem 21 dni od dnia doręczenia mu decyzji ostatecznej

o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej i o przekazaniu go do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013.

6. W przypadku niezachowania przez cudzoziemca terminu, o którym mowa w ust. 5, Komendant Główny Straży Granicznej pozostawia wniosek o udzielenie pomocy związanej z przeniesieniem do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 bez rozpoznania.

7. Szef Urzędu, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej lub podmiot, o którym mowa w art. 82c ust. 3 niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 24 godzin przekazuje wniosek o udzielenie pomocy związanej z przeniesieniem do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013, Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.

8. Komendant Główny Straży Granicznej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 5 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 4, wydaje postanowienie o udzieleniu pomocy związanej z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 . Na postanowienie nie przysługuje zażalenie.

9. Komendant Główny Straży Granicznej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 48 godzin, informuje Szefa Urzędu o wydaniu postanowienia o udzieleniu pomocy związanej z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 lub pozostawieniu wniosku, o którym mowa w ust. 4, bez rozpoznania.

10. Komendant Główny Straży Granicznej, po uzyskaniu informacji od Szefa Urzędu o wydaniu decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej i o przekazaniu cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013, zawiadamia niezwłocznie komendanta oddziału Straży Granicznej właściwego ze względu na miejsce pobytu wnioskodawcy

o niezłożeniu przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie mu pomocy związanej z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 w terminie 21 dni od dnia, w którym decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej stała się ostateczna lub o nieskorzystaniu przez wnioskodawcę z udzielonej mu pomocy związanej z tym przeniesieniem.”;

24) w art. 82c:

a) uchyla się ust. 1,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Szef Urzędu może zlecić prowadzenie nauki języka polskiego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 i 2215 oraz z 2019 r. poz. 53) podmiotom innym niż organizacje międzynarodowe.”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Komendant Główny Straży Granicznej może zlecić przeniesienie cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013, podmiotowi, o którym mowa w art. 334 ust. 8 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.”;

25) art. 85 otrzymuje brzmienie:

„Art. 85. Koszty pomocy socjalnej, opieki medycznej, z wyłączeniem kosztów określonych w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, zasiłku pogrzebowego oraz prowadzenia ośrodków są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu.”;

26) po art. 85 dodaje się art. 85a w brzmieniu:

„Art. 85a. Koszty pomocy związanej z przeniesieniem cudzoziemca do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw

wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.”;

27) w art. 86 w ust. 1 uchyla się pkt 4;

28) w art. 87 w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) w przypadku gdy Szef Urzędu ustalił w drodze postanowienia, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej rozpatruje się w trybie granicznym.”;

29) w art. 88:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przepisu ust. 1 nie stosuje się wobec małoletnich dzieci wnioskodawcy, w imieniu których wnioskodawca złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W postanowieniu o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 1:

1) w przypadkach, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1 – 5, można orzec o zastosowaniu jednego lub więcej niż jednego środka;

2) w przypadku, o którym mowa w art. 87 ust. 1 pkt 6, orzeka się o zastosowaniu łącznie wszystkich środków.”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a–3c w brzmieniu:

„3a. Wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, przekazuje zabezpieczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, komendantowi oddziału Straży Granicznej lub komendantowi placówki Straży Granicznej w celu wpłaty na rachunek bankowy jednostki organizacyjnej Straży Granicznej.

3b. Organ Straży Granicznej dokonuje zwrotu zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2:

1) w terminie 3 dni od dnia przekazania przez cudzoziemca informacji, że została mu wydana ostateczna decyzja o nadaniu cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzieleniu mu ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo zgody na pobyt tolerowany;

2) w chwili wykonania zobowiązania cudzoziemca do powrotu orzeczonego w decyzji, o której mowa w art. 51a ust. 1.

3c. Od kwoty podlegającej zwrotowi nie nalicza się odsetek ustawowych.”,

d) po ust. 4 dodaje się ust. 5–7 w brzmieniu:

„5. W przypadku gdy wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje:

- 1) nie stawił się w ośrodku recepcyjnym bez usprawiedliwionej przyczyny w terminie jednego dnia od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej,
- 2) opuścił ośrodek i nie powrócił do niego przez okres dłuższy niż 2 dni bez usprawiedliwionej przyczyny,
- 3) opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) nie stawił się na przesłuchanie i nie wykazał w terminie 7 dni od dnia wyznaczonego na przesłuchanie, że niedopełnienie tego obowiązku było spowodowane okolicznościami, za które nie ponosi odpowiedzialności

– zabezpieczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przepada.

6. Przepadek zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, stwierdza sąd rejonowy na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej przekazuje zabezpieczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, naczelnikowi właściwego urzędu skarbowego.”;

30) w art. 88a w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ich stan psychofizyczny może uzasadniać domniemanie, że byli ofiarami tortur, lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania.”;

31) w art. 88b po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Sąd rozpatrując wniosek o umieszczenie wnioskodawcy wraz z małoletnim pozostającym pod jego opieką w strzeżonym ośrodku kieruje się także dobrem tego małoletniego.

1b. Sąd w przypadku, o którym mowa w art. 87 ust. 6, umieszcza wnioskodawcę lub osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców położonym możliwie najbliżej przejścia granicznego, w którym wnioskodawca złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.”;

32) w art. 89:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sąd wydaje postanowienie o umieszczeniu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców na okres:

- 1) do 60 dni – w przypadkach, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1–5;
- 2) 28 dni – w przypadku, o którym mowa w art. 87 ust. 1 pkt 6.”

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku gdy przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, istnieje uzasadnione przypuszczenie, że wykonanie zobowiązania cudzoziemca do powrotu orzeczonego w decyzji wydanej w trybie granicznym, o którym mowa w art. 39b ulegnie przedłużeniu, okres pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców, przedłuża się do 90 dni.”

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku gdy cudzoziemiec przebywający w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wskutek wykonania postanowienia sądu, wydanego na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, sąd wydaje postanowienie w sprawie przedłużenia okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, w przypadku gdy zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1–5.”

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku gdy przed upływem okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 3, postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej nie zostało zakończone decyzją ostateczną i nadal zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1–5, sąd może przedłużyć okres pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców na czas określony, niezbędny do wydania takiej decyzji.”

e) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku i areszcie dla cudzoziemców, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2–4, nie może przekroczyć 6 miesięcy.”

f) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. W przypadku gdy cudzoziemiec złoży kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców może być przedłużony do 12 miesięcy, przy czym sąd, o którym mowa w ust. 6, może wydać postanowienie w tej sprawie na okres 6 miesięcy.”,

g) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. Postanowienie w sprawie przedłużenia okresu pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wydaje, na wniosek organu Straży Granicznej, sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, w którym umieszczono wnioskodawcę lub osobę, w której imieniu wnioskodawca występuje. Na postanowienie przysługuje zażalenie do sądu okręgowego w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Sąd okręgowy rozpatruje zażalenie w terminie 7 dni.

7. Sąd, rozpatrując wniosek o przedłużenie okresu pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2–4, ocenia, czy istnieje możliwość zastosowania środków, o których mowa w art. 88 ust. 1.”;

33) art. 89b otrzymuje brzmienie:

„Art. 89b. 1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 406 ust. 5 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców zwalnia się na podstawie postanowienia Szefa Urzędu.

2. Szef Urzędu może wydać postanowienie o zwolnieniu wnioskodawcy lub osoby, w której imieniu wnioskodawca występuje, ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców, z urzędu lub na wniosek wnioskodawcy, jeżeli:

1) z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca i osoba, w której imieniu wnioskodawca występuje, z dużym prawdopodobieństwem spełniają warunki do:

a) nadania statusu uchodźcy, określone w art. 13, lub udzielenia ochrony uzupełniającej, określone w art. 15, i ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego

oraz nie istnieją okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2 lub art. 20 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 lub 3, lub

- b) udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, określone w art. 348 pkt 1, 2 i 3 lit. a–c ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, i ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz nie istnieją okoliczności, o których mowa w art. 349 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 2) podczas prowadzonego postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej wyjdą na jaw okoliczności wykluczające możliwość dalszego prowadzenia postępowania w trybie granicznym;
- 3) załatwienie sprawy dotyczącej udzielenia ochrony międzynarodowej wobec cudzoziemca zatrzymanego na podstawie art. 87 ust. 1 pkt 6 nie nastąpiło w terminie, o którym mowa w art. 39b ust. 2 pkt 1.

3. Na postanowienie Szefa Urzędu o odmowie uwzględnienia wniosku o zwolnienie ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców wnioskodawcy przysługuje zażalenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Zażalenie wnosi się do sądu rejonowego właściwego ze względu na siedzibę Szefa Urzędu, za pośrednictwem organu Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców.

4. Organ Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, niezwłocznie przekazuje zażalenie do sądu rejonowego. Sąd rozpoznaje zażalenie w terminie 7 dni.

5. Do postępowania w sprawie zwolnienia cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, z tym że czynności zastrzeżone dla prokuratora wykonuje Szef Urzędu.”;

- 34) art. 89n otrzymuje brzmienie:

„Art. 89n.1. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej wydaje lub wymienia albo odmawia jego wydania lub wymiany, w drodze decyzji, Szef Urzędu.

2. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej albo któremu w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, kartę pobytu

wydaje lub wymienia albo odmawia jej wydania lub wymiany, w drodze decyzji Szef Urzędu.

3. Cudzoziemcowi, któremu w postępowaniu w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej udzielono zgody na pobyt tolerowany dokument „zgoda na pobyt tolerowany” wydaje lub wymienia albo odmawia wydania lub wymiany, w drodze decyzji Szef Urzędu.

4. W przypadku gdy Rada do Spraw Uchodźców, jako organ wyższego stopnia, wydała decyzję o wydaniu lub wymianie jednego z dokumentów, o których mowa w ust. 1-3, dokument ten wydaje lub wymienia Szef Urzędu.”;

35) art. 89p ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 89p. 1. Rada do spraw Uchodźców, zwana dalej „Radą”, jest organem wyższego stopnia, w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, rozpatrującym odwołania od decyzji i zażalenia na postanowienia wydawane przez Szefa Urzędu w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów niniejszego działu, z wyjątkiem spraw o udzielenie ochrony międzynarodowej prowadzonych w trybie granicznym, o którym mowa w art. 39b ust. 2 oraz spraw, o których mowa w rozdziale 4a i rozdziale 5.”;

36) w art. 92:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) za granicą, jest obowiązany dołączyć do wniosku fotografię i po przybyciu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pobranie odcisków linii papilarnych oraz fotografowanie cudzoziemca zapewnia komendant oddziału Straży Granicznej albo komendant placówki Straży Granicznej.”;

37) w art. 120 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w pkt 1, prowadzi komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojego działania;”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 147 i 125) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 2a po lit. d dodaje się lit. da w brzmieniu:
„da) realizowanie, w zakresie swojej właściwości, zadań określonych w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1109, 1669 i 2399),”;
- 2) w art. 11 w ust. 1 w pkt 5b w lit. c:
  - a) tiret pierwsze otrzymuje brzmienie:
„– którym została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 329 i art. 329a ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz art. 511 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,”;
  - b) tiret trzecie otrzymuje brzmienie:
„– którym została wydana decyzja o wydaleniu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 71 ust. 2 i 3 oraz art. 73c ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 900 oraz z 2018 r. poz. 650),”.

Art. 3. W ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 i 2399) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 22 w ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
„5a) przekazywanie Komisji Europejskiej listy bezpiecznych krajów pochodzenia oraz listy bezpiecznych krajów trzecich określonych na podstawie art. 39a ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;
- 2) w art. 196 w ust. 1 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:
„6a) ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu.”;
- 3) w art. 199 w ust. 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) art. 195 ust. 1 pkt 6, cofa się zezwolenie na pobyt stały, jeżeli w ciągu 3 lat od dnia, w którym udzielono mu zezwolenia, został pozbawiony statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych;”;

- 4) w art. 229 w ust. 4 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) uzyskał zgodę na pobyt ze względów humanitarnych na podstawie art. 348”;
- 5) w art. 231 po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
„5. Cudzoziemiec, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany może być zwolniony z obowiązku przedstawienia ważnego dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość, jeżeli nie posiada takich dokumentów i nie ma możliwości ich uzyskania.”;
- 6) w art. 244 w ust. 1 pkt 11 otrzymuje brzmienie:
„11) adnotację „dostęp do rynku pracy” – w przypadku posiadania przez cudzoziemca:
- a) statusu uchodźcy,
  - b) ochrony uzupełniającej,
  - c) zgody na pobyt ze względów humanitarnych,
  - d) zezwolenia na pobyt stały,
  - e) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
  - f) zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 114 ust. 1 lub 1a, art. 126, art. 127 lub art. 142 ust. 3,
  - g) zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 110 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - h) zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego cudzoziemcowi, który jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę;”;

7) w art. 245:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach wydania lub wymiany karty pobytu w przypadku cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, jest Komendant Główny Straży Granicznej.”,

b) w ust. 8 skreśla się wyrazy „lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych” i „ust. 2”,

c) po ust. 8 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. W przypadku, gdy zgody na pobyt ze względów humanitarnych udzielił Komendant Główny Straży Granicznej lub gdy Komendant Główny Straży Granicznej wydał decyzję o wydaniu lub wymianie karty pobytu, kartę pobytu wydaje lub wymienia odpowiednio komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który orzekał w tych sprawach w pierwszej instancji.”;

8) w art. 277 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach, o których mowa w ust. 2, jest Komendant Główny Straży Granicznej.

4. W przypadku, gdy zgody na pobyt tolerowany udzielił Komendant Główny Straży Granicznej lub gdy Komendant Główny Straży Granicznej wydał decyzję o wydaniu albo wymianie dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”, dokument ten wydaje albo wymienia komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który orzekał w tych sprawach w pierwszej instancji.”;

9) w art. 299:

a) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie:

1) 30 dni od dnia, w którym decyza:

a) o odmowie przedłużenia mu wizy Schengen lub wizy krajowej, udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyza

o umorzeniu postępowania w sprawie przedłużenia mu wizy Schengen lub wizy krajowej, udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyzja o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub

b) o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, lub

c) o cofnięciu zgody na pobyt ze względów humanitarnych

– stała się ostateczna, a w przypadku wydania decyzji przez organ wyższego stopnia, od dnia w którym decyzja została cudzoziemcowi doręczona;

2) 7 dni od dnia, w którym ustały przyczyny nieprzekazania go do państwa trzeciego, o których mowa w art. 31 ust. 1.”,

b) uchyla się ust. 8a,

c) ust. 9 i 10 otrzymują brzmienie:

„9. Przepisów ust. 6 pkt 1 lit. b i ust. 7 nie stosuje się, gdy:

1) w dniu wydania decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej cudzoziemiec przebywa w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, lub

2) decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej została wydana w związku ze złożeniem kolejnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, lub

3) przed wydaniem decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej wobec cudzoziemca zostało wszczęte postępowanie w sprawie zobowiązania go do powrotu lub została mu wydana decyzja o zobowiązaniu do powrotu.

10. Wojewoda lub Szef Urzędu informuje organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca o decyzji, o której mowa w ust. 6 pkt 1, gdy decyzja ta stanie się ostateczna, lub o innych o rozstrzygnięciach, które skutkują tym, że pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przestaje być legalny.”;

10) w art. 302 w ust. 1 pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) została wydana decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej i cudzoziemiec:

- a) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie i przypadku, o których mowa w art. 299 ust. 6 pkt 1 lit. b, albo
- b) przebywa w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców.”;

11) w art. 303 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Nie wszczyna się postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, jeżeli toczy się postępowanie w sprawie udzielenia temu cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej.”;

12) art. 305 otrzymuje brzmienie:

„Art. 305. Postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu:

- 1) w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia mu zezwolenia, o którym mowa w art. 176 – zawiesza się;
- 2) w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej – umarza się.”;

13) w art. 315:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu określa się termin dobrowolnego wyjazdu, który wynosi od 8 do 30 dni, liczony od dnia doręczenia decyzji.”;

b) uchyla się ust. 4a;

14) w art. 319 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) od 5 do 10 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 9 lub art. 329a ust. 1.”;

15) w art. 320 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) została mu przyznana pomoc w dobrowolnym powrocie, o której mowa w art. 334.”;

16) art. 321 otrzymuje brzmienie:

„Art. 321. 1. Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach o zobowiązaniu cudzoziemca do

powrotu, przedłużenia terminu dobrowolnego powrotu oraz cofnięcia zakazu, o którym mowa w art. 318, jest Komendant Główny Straży Granicznej.

2. Odwołanie od decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1, wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji.”;

17) w art. 329 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie następuje w przypadku udzielenia cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 334 ust. 2 pkt 2, pomocy w dobrowolnym powrocie.”;

18) w art. 330 w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pierwszym wnioskiem niedopuszczalnym z przyczyn, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jeżeli złożenie tego wniosku nastąpiło tylko w celu opóźnienia wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu albo w celu opóźnienia lub uniemożliwienia jej wykonania;”;

b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) uznaniu wniosku za niedopuszczalny z przyczyn, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;

19) uchyla się art. 331;

20) art. 334 otrzymuje brzmienie:

„Art. 334. 1. Komendant Główny Straży Granicznej organizuje cudzoziemcowi pomoc w dobrowolnym powrocie.

2. Pomoc w dobrowolnym powrocie może być udzielona cudzoziemcowi:

1) któremu wydano decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, z określeniem terminu dobrowolnego powrotu, lub

2) któremu wydano decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu podlegającą przymusowemu wykonaniu, który:

a) z powodu okoliczności, o których mowa w art. 400, nie został umieszczony w strzeżonym ośrodku lub wobec którego nie zastosowano aresztu dla cudzoziemców,

- b) w przypadku, o którym mowa w art. 406 ust. 1 pkt 2 i 3, został zwolniony ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, lub
- 3) któremu wydano decyzję o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt ze względów humanitarnych, z określeniem terminu dobrowolnego powrotu, lub
- 4) któremu, na jego wniosek, wydano decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, lub
- 5) przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 176.

3. Pomocy w dobrowolnym powrocie udziela się na wniosek cudzoziemca.

4. Cudzoziemiec składa wniosek o udzielenie pomocy w dobrowolnym powrocie do Komendanta Głównego Straży Granicznej za pośrednictwem:

- 1) komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej;
- 2) Szefa Urzędu – w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 i 4, jeżeli cudzoziemiec korzysta z pomocy, o której mowa w art. 70 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) podmiotu, o którym mowa w ust. 8.

5. Wniosek o udzielenie pomocy w dobrowolnym powrocie składa się nie później niż w terminie:

- 1) 7 dni przed upływem terminu dobrowolnego powrotu określonego w:
  - a) decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu,
  - b) decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt ze względów humanitarnych, z określeniem terminu dobrowolnego powrotu;
- 2) 5 dni od dnia, w którym decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej stała się ostateczna.

6. W przypadku niezachowania przez cudzoziemca terminu, o którym mowa w ust. 5, Komendant Główny Straży Granicznej pozostawia wniosek o udzielenie pomocy w dobrowolnym powrocie bez rozpoznania.

7. Szef Urzędu, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej lub podmiot, o którym mowa w ust. 8, nie później niż w terminie 24 godzin przekazuje wniosek o udzielenie pomocy w dobrowolnym powrocie Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.

8. Komendant Główny Straży Granicznej może zlecić organizację dobrowolnych powrotów podmiotowi, do którego statutowych obowiązków należy organizacja dobrowolnych powrotów.

9. Podmiot, o którym mowa w ust. 8, współdziała z Komendantem Głównym Straży Granicznej w zakresie organizacji pomocy w dobrowolnym powrocie.

10. Kolejna pomoc w dobrowolnym powrocie może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym cudzoziemiec, któremu udzielono pierwszej pomocy w dobrowolnym powrocie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

11. Przepisu ust. 10 nie stosuje się do pomocy udzielanej cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 i 5.”;

21) po art. 334 dodaje się art. 334a w brzmieniu:

„Art. 334a. 1. Komendant Główny Straży Granicznej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 5 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w art. 334 ust. 5, wydaje postanowienie o udzieleniu pomocy w dobrowolnym powrocie. Na postanowienie nie przysługuje zażalenie.

2. Do doręczania pism w sprawach udzielenia pomocy w dobrowolnym powrocie, stosuje się odpowiednio art. 322.

3. Komendant Główny Straży Granicznej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 24 godzin, informuje Szefa Urzędu o wydaniu postanowienia w sprawie udzielenia pomocy w dobrowolnym powrocie lub pozostawieniu wniosku, o którym mowa w art. 334 ust. 3, bez rozpoznania.

4. Cudzoziemcowi, którego wniosek był rozpatrywany w trybie granicznym nie zapewnia się pomocy w dobrowolnym powrocie.

5. Cudzoziemcowi, którego wniosek był rozpatrywany w trybie granicznym nie wydaje się decyzji o ustaleniu wysokości kosztów związanych z przymusowym wykonaniem orzeczenia o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.”;

22) w art. 335:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pomoc w dobrowolnym powrocie obejmuje pokrycie:

- 1) kosztów podróży;
- 2) opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem dokumentu podróży oraz niezbędnych wiz i zezwoleń;
- 3) kosztów wyżywienia przed i podczas podróży;
- 4) kosztów zakwaterowania przed podróżą;
- 5) kosztów opieki medycznej;
- 6) kosztów organizacji dobrowolnego powrotu przez podmiot, o którym mowa w art. 334 ust. 8;
- 7) innych kosztów związanych z zapewnieniem cudzoziemcowi bezpiecznego i humanitarnego powrotu.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organ właściwy do wydania decyzji o:

- 1) zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu,
  - 2) odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt ze względów humanitarnych,
  - 3) umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, w przypadku, o którym mowa w art. 334 ust. 2 pkt 4
- informuje cudzoziemca o możliwości skorzystania z pomocy w dobrowolnym powrocie.”;

23) w art. 336 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Kosztów, o których mowa w ust. 1, nie ustala się w przypadku udzielenia cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 334 ust. 2 pkt 2, pomocy w dobrowolnym powrocie.”;

24) w art. 341 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Odwołanie od decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1, wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji.”;

25) art. 348 otrzymuje brzmienie:

„Art. 348. Cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt ze względów humanitarnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zobowiązanie go do powrotu:

- 1) naruszałoby jego prawo do życia rodzinnego lub prywatnego, w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., lub
- 2) naruszałoby prawa dziecka, określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu, lub
- 3) może nastąpić jedynie do państwa, w którym, w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.:
  - a) mógłby być pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej, lub
  - b) mógłby być zmuszony do pracy, lub
  - c) zagrożone byłoby jego prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego, lub
  - d) mógłby on zostać poddany torturom albo nieludzkiemu, lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, lub
  - e) zagrożone byłoby jego prawo do życia.”;

26) w art. 355:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest Komendant Główny Straży Granicznej.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Odwołanie od decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1, wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji.”;

27) w art. 356:

a) w ust. 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) po wydaniu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w postępowaniu o udzielenie ochrony międzynarodowej albo;”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, organem właściwym do wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany jest komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.”,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 1a, organem właściwym do wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany jest komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.”;

28) w art. 357:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, jest Komendant Główny Straży Granicznej.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Odwołanie od decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji.”;

29) w art. 393a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ Straży Granicznej wszczyna z urzędu postępowanie w sprawie przekazania do innego państwa członkowskiego na podstawie rozporządzenia 604/2013 cudzoziemca, który nie ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej i przekazuje Szefowi Urzędu dowody lub poszlaki, o których mowa w załączniku nr 2 do rozporządzenia wykonawczego Komisji UE nr 118/2014 z dnia 30 stycznia 2014 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1560/2003 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (Dz. Urz. UE L 39 z 08.02.2014, str. 1), dotyczące cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnego dokumentu

uprawnającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, który nie ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej, w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy inne państwo członkowskie jest właściwe do wtórnego przejścia cudzoziemca, o którym mowa w art. 23 –25 rozporządzenia 604/2013.”;

30) w art. 393b:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku gdy inne państwo członkowskie odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013 wyrazi zgodę na przejście cudzoziemca, o którym mowa w art. 393a ust. 1, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca wydaje decyzję o jego przekazaniu do odpowiedzialnego państwa członkowskiego.”,

b) w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Doprowadzenie cudzoziemca wykonuje:”,

c) po ust. 7 dodaje się ust. 8 i 9 w brzmieniu:

„8. Do doręczania pism w sprawach przekazania do innego państwa członkowskiego na podstawie rozporządzenia 604/2013 cudzoziemca, który nie ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej, stosuje się odpowiednio art. 322.

9. Organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest Komendant Główny Straży Granicznej.”;

31) w art. 403 uchyla się ust. 5;

32) w art. 429 w ust. 1 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 2 lit. m.”.

Art. 4. Do postępowań administracyjnych, których nie zakończono do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy decyzją ostateczną, a które zostały wszczęte przed tym dniem na podstawie ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 5. Do postępowań administracyjnych w sprawach zobowiązania cudzoziemca do powrotu, przekazania cudzoziemca do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, przedłużenia terminu dobrowolnego powrotu, cofnięcia zakazu, o którym mowa w art. 318 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, udzielenia zgody na pobyt tolerowany, cofnięcia cudzoziemcowi zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, wydania lub wymiany karty pobytu w przypadku cudzoziemca, któremu udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych, wydania lub wymiany dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany” lub udzielenia pomocy w dobrowolnym powrocie oraz przeniesienia do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie rozporządzenia 604/2013, których nie zakończono do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy decyzją ostateczną, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 6. Właściwy do uchylecia, stwierdzenia nieważności lub wygaśnięcia ostatecznej decyzji lub postanowień wydanych na podstawie ustawy zmienianej w art. 3 niniejszej ustawy, przed jej wejściem w życie, jest organ wyższego stopnia w tych postępowaniach który stał się właściwy w takich sprawach po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. 1. Terminy do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określone w art. 299 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 3 niniejszej ustawy, które rozpoczęły bieg przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, będą dalej.

2. W przypadku, gdy cudzoziemiec nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepis art. 302 ust. 1 pkt 16 lit. a ustawy zmienianej w art. 3 niniejszej ustawy w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 8. W przypadku, gdy określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu termin dobrowolnego powrotu nie biegnie w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy z tego powodu, że nie ziszczył się jeszcze warunek, o którym mowa w art. 315 ust. 4a ustawy zmienianej w art. 3 w brzmieniu dotychczasowym, termin ten rozpoczyna swój bieg z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 9. 1. Maksymalny limit wydatków Urzędu do Spraw Cudzoziemców, będących skutkiem finansowym wejścia w życie ustawy, wynosi 20 190 tys. zł, z tego:

- 1) 2019 - 1 630 tys. zł;
- 2) 2020 - 1 830 tys. zł;

- 3) 2021 - 1 920 tys. zł;
- 4) 2022 - 1 960 tys. zł;
- 5) 2023 - 2 010 tys. zł;
- 6) 2024 - 2 060 tys. zł;
- 7) 2025 - 2 110 tys. zł;
- 8) 2026 - 2 170 tys. zł;
- 9) 2027 - 2 220 tys. zł;
- 10) 2028 - 2 280 tys. zł.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych nadzoruje wykorzystanie limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, i dokonuje oceny wykorzystania tego limitu według stanu na koniec każdego kwartału, a w przypadku IV kwartału – według stanu na dzień 20 listopada danego roku.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego w danym roku budżetowym maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, zostaną zastosowane mechanizmy korygujące polegające na obniżeniu o nie więcej niż 25% wysokości wynagrodzenia osób zatrudnionych w urzędzie obsługującym Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców w związku z realizacją zadań dotyczących rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w trybie granicznym.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 10. 1. Maksymalny limit wydatków Komendanta Głównego Straży Granicznej, będących skutkiem finansowym wejścia w życie ustawy, wynosi 10 830 tys. zł, z tego:

- 1) w 2019 r. – 660 tys. zł;
- 2) w 2020 r. – 1 010 tys. zł;
- 3) w 2021 r. – 1 040 tys. zł;
- 4) w 2022 r. – 1 070 tys. zł;
- 5) w 2023 r. – 1 100 tys. zł;
- 6) w 2024 r. – 1 130 tys. zł;
- 7) w 2025 r. – 1 160 tys. zł;
- 8) w 2026 r. – 1 190 tys. zł;
- 9) w 2027 r. – 1 220 tys. zł;
- 10) w 2028 r. – 1 250 tys. zł.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych nadzoruje wykorzystanie limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, i dokonuje oceny wykorzystania tego limitu według stanu ma koniec każdego kwartału, a w przypadku IV kwartału – według stanu na dzień 20 listopada danego roku.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego w danym roku budżetowym maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, zostaną zastosowane mechanizmy korygujące polegające na obniżeniu o nie więcej niż 25% wysokości uposażenia funkcjonariuszy Straży Granicznej realizujących zadania dotyczące rozpatrywania odwołań od decyzji o zobowiązania cudzoziemca do powrotu, przekazania cudzoziemca do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, przedłużenia terminu dobrowolnego powrotu, cofnięcia zakazu ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen, udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, udzielenia zgody na pobyt tolerowany, cofnięcia cudzoziemcowi zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, wydania lub wymiany karty pobytu, wydania lub wymiany dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 11. W celu wykonania przepisów ustawy Prezes Rady Ministrów dokona, w drodze rozporządzenia, przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, między częściami, działami i rozdziałami budżetu państwa, z zachowaniem przeznaczenia środków publicznych wynikającego z ustawy budżetowej.

Art. 12. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2019 r.